

فرآیند تدوین برنامه پنج ساله دهیاری ها

با عنایت به تعدد وظایف دهیاری ها در راستای مدیریت و توسعه پایدار سکونتگاه های روستایی و همچنین منابع محدود در اختیار، بدیهی است که ساماندهی و نظم بخشی به وظایف و امور محوله، جهت مدیریت مطلوب سکونتگاه های روستایی، مستلزم داشتن برنامه ای دقیق و آگاهانه، مبتنی بر چشم انداز و اهداف مشخص است تا دهیاران بتوانند به صورت گام به گام و با قرار گرفتن در مسیر برنامه ریزی، به خوبی از عهده وظایف برآمده و روستاها را به سمت توسعه پایدار سوق دهند. با این رویکرد لازم است دهیاری با استفاده از مشارکت فعال اعضای شورای اسلامی روستا و بهره گیری از ظرفیت های اندیشه ورز روستایی و نخبگان روستا، به تدوین برنامه پنج ساله دهیاری ها، بر اساس شیوه نامه ابلاغی (موضوع نامه شماره ۱۶۳۶۷ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۰)، به صورت گام به گام، به شرح زیر اقدام نماید:

گام اول: تدوین چشم انداز

چشم انداز سازی اولین گام تدوین برنامه است و تصویری است از مقصد نهایی که آینده ای طولانی تر (۲۰ سال) را در بر گرفته و بر پایه آرزوها و خواسته های کل مردم روستا شکل می گیرد که امید است برنامه میان مدت دهیاری ها، پس از طی پنج سال، به آن تصویر نزدیک شود. دهیار باید با بهره گیری از مشارکت اعضای شورای اسلامی روستا، مردم و نخبگان روستایی، با توجه به قابلیت ها و استعداد های بالقوه روستا و ارزش های مشترک ساکنین، چشم اندازها را مورد نظرسنجی و رأی گیری قرار دهد و در نهایت چشم انداز مطلوب و نهایی که مورد تصویب مردم، دهیاری و شورای اسلامی روستا می باشد را به عنوان چشم انداز نهایی، برای روستا تعیین کند.

گام دوم: تعیین اهداف کلان

هر چشم انداز به اهداف مشخص تری خرد می شود و این اهداف می بایست نتایجی باشند که در مسیر تحقق چشم انداز مورد نظر قابل دستیابی هستند و چشم انداز نهایی در راستای رسیدن به آن اهداف باشد. در این گام، دهیار می بایست از درون چشم انداز نهایی، اهداف کلان مورد نظر را مشخص نماید.

گام سوم: تدوین راهبرد

برای تدوین راهبردهای مؤثر، در ارتباط با اهداف کلان، لازم است ابتدا دهیار، به شناخت جامعی از روستا دست یابد. بدین منظور می بایست به توصیف ویژگی های روستای مورد نظر، در ابعاد مختلف طبیعی (موقعیت و وسعت روستا و ویژگی های اقلیمی، منابع آب، خاک، پوشش گیاهی و ...) و ابعاد انسانی (وضعیت سکونت و فعالیت، ساختار سنی و جنسی، رشد جمعیت، وضعیت اقتصادی، وضعیت خدمات و امکانات و ...) پرداخته و با تحلیل نقاط قوت و ضعف های داخل محیط روستا و فرصت ها و تهدیدات خارج محیط روستا، راهبردهای مؤثر را تدوین نموده و با اولویت بندی آن ها، راهبردهای نهایی را انتخاب نماید.

گام چهارم: تعیین سیاست های اجرایی

در این گام، سیاست های اجرایی برای هر راهبرد در نظر گرفته می شوند. دهیار می بایست در پی پاسخگویی به این سؤال باشد که راهبردهای مورد نظر، از چه طریق عملیاتی خواهند شد. در واقع این سیاست ها تسهیلات لازم برای تحقق هر راهبرد را فراهم می سازند.

گام پنجم: تعیین طرح ها

طرح، مجموعه عملیات مشخصی است که به راهبردها و سیاست های برنامه پنج ساله، قابلیت اجرایی می بخشد. در این گام دهیار می بایست برای اجرایی کردن سیاست ها و راهبردها، طرح هایی را با در نظر گرفتن اعتبار مورد نیاز تعیین نماید.

گام ششم: تعیین پروژه ها

دهیار پس از اینکه طرح ها و یا طرح مورد نظر را تعیین نمود، در راستای اجرای طرح، می بایست آن را به چندین پروژه عملیاتی، با در نظر گرفتن بازه زمانی مشخص، تقسیم نماید و اعتبارات مورد نیاز را نیز تعیین و در نظر بگیرد.

سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور

معاونت امور دهیاری ها

دفتر برنامه ریزی و مدیریت توسعه روستایی